

מבט הנ"ל התיר שם הגאון הנ"ל בראובן שהיה נשוי לדינה ושהה עימה כמה שנים ונתן לה גט כריתות והלכה ונתקדשה לשמעון והי ממחרת לא מצאה חן בעיניו ונתן לה גט כריתות ועתה בא ראובן ורצה להחזיר גרושתו דינה הנ"ל באשר שמיום שגרש אשתו עולם חשך בעדו וננעלו לפניו שערי אורה והתיר להנ"ל לראובן ליחידה לו כפילגש ושריא ליה דדוקא בקידושין הוא דאסור להחזירה אחרי שהיתה לאיש אחר אבל כפילגש מיוחדת וטובלת לו לנדתה וכלא קידושין שריא ומסיק כהאי לדינא ואמת שראיתי בתשובת הרדב"ז דאסור פילגש להדיט ויש לי תשובה על דבריו ואכן בשעת הדחק נלע"ד שיש לסמוך על מ"ש עכ"ד.

ושוב מצאתי בשו"ת נפת צופים חלק אבן העזר סימן י"ג דמסיק העולה בדיניו מכל האמור שאין איסור בפילגש אלא משום פגם משפחה או משום שיפרצו העם בזנות או משום שהיא בושה לטבול שהם חששות בעלמא מדברי האחרונים העולות על הלב ואין בזה לא איסור תורה ולא איסור מדבריהם לכן בכה"ג הדבר מסור לפי ראיות עיני בית הדין הצדק ולהתיר במקום הצורך ע"י שתטבול לנדתה ומסיים אם יסכימו על הדבר הריני עמהם על דבר מצוה ואם לאו כן אקבל שכר על הפרישה ע"כ עיין שם.

והנה הגאון שאילת יעב"ץ חלק ב. סימן ט"ו הביא שם תשובת הרדב"ז לאיסור פילגש להדיט משום דבושה מלטבול לא כן במלך הרי בדה מלכו גזרה חדשה ומי ישמע לו לדבר זה שאין בו טעם וריח לחילוק זה ולא ראיה ומנין וכו' ואין לנו לחדש גזרה דבושה מלטבול דא"כ אתה מוציא לעז על הצדיקים הראשונים שנשאו פלגשים ועם שראו הפוסקים דברי הרמב"ם לא חשו לו כלל מאחר שלא נודע טעמו ונימוקו שעמו בדבר זה שמתנגד למקרא לגמרי וכו' אף הוא הריב"ש העיד שכך פשט המנהג בספרד לישא פילגש בפרהסיא ואין אף אחד מגדולי הדורות שכיחה בם מעתה ראוי לקבוע בו הלכה ולתקוע מסמדות במקום נאמן להורות בו היתר גמור מיד ולדורות וגם לא חל חרם דרגמ"ה על הנשוי אשה שלא יקח גם פילגש

נאסרה אשה בזנות לישראל אלא ממדרשו של רבי אליעזר כי נמצא אח נושא אחותו ואב נושא בתו ועל זה נאמר ומלאה הארץ זמה אבל כשנכנסה לביתו והיא מיוחדת וידועה לו בניה נקראים על שמו ומותרת שהרי דוד נשא אותה ולא הזכר בכתוב ולא בגמרא הפרש בין מלך להדיט ומצינו גדולי ישראל נושאים אותם ועיפה פילגש כלב ילדה וגדעון שופטן של ישראל שדבר בו ה' כתיב ופילגשו אשר בשכם ילדה לו וא"ת שהשופט הרי הוא כמלך מפני שנוהג שררה על הציבור ופילגשו ידועה נתת דברך לשיעורין להתירה לבעלי השם וכו' אלא שהיה הדבר מותר ונהוג בישראל וכו' שמא תאמר מן התורה היא מותרת ומדבריהם הוא דגזור וכי באיזה מקום הוזכרה גזירה זו בתלמוד ואיזה בית דין נמנו עליה ובאיזה זמן נשנית משנה זו וכו' אילו רצה שתהיה לו פילגש שלא תהיה קנויה לו ולא אסורה על אחרים ולא קדש כלל הרשות בידו וכו' ואת רבינו (יונה) ה' יחי"ך במקומך תזהירם מן הפילגש שאם ידעו ההיתר יזנו ויפרצו ויבואו עליהן בנדתן עכ"ל.

קרי מפורש בהרמב"ן דפילגש שריא להדיט אפילו בלא קידושין אלא דעדיף ליזהר שלא יבואו עליהם בנדתן משמע שאם מיוחדת וטובלת לנדתה כבנות ישראל הכשרות לכאורה שרי עיין שם.

וראיתי בשו"ת משפטים ישרים חלק ב. סימן ק"ע לגאון המלאך רפאל ברדוגו זצ"ל דנשאל בדינא דפילגש להדיט בזמן הזה ומייתי ראיה מהא דנאמר ולבני הפלגשים אשר לאברהם לדברי רז"ל שקיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא נתנה והנה נשא פילגש דבמייחדה אליו אין מלקות ואין איסור דבעולה ליחיד לא מצינו מפורש שום איסור וגם לא מדרבנן לא מצינו איסור ולא נחדש איסור מדעתנו ומייתי משו"ת מהר"ם פדאווא סימן י"ט בראובן שהיתה לו פילגש והשיאה לאיש וגירשה בעלה אם יכול ראובן להחזירה לפילגשו כדי לקיים פו"ר והשיב הלא לדעתי אין כאן בית מיחוש לדמות נדון זה למחזיר גרושתו דדוקא היכא דאיכא קידושין יש לחוש לזה, ורחוק לבדות מלבנו איזו תקנה או גזרה שלא מצינו בש"ס ע"כ.